

**Proiectul ADA/PNUD: „Suport pentru Procesul Național de Planificare
a Adaptării Republicii Moldova la Schimbările Climatice”**

Ghidul operațional al solicitantului

*Apel de propuneri de proiecte desfășurat întru realizarea Rezultatului 3 a Proiectului “Suport pentru
Procesul Național de Planificare a Adaptării Republicii Moldova la schimbările climatice”.*

*Granturi mici privind implementarea și promovarea măsurilor inovatoare (proiecte pilot) de
adaptare la schimbarea climei.*

CUPRINS:

Abrevieri

Definiții

1. Informații generale despre Proiectul “Suport pentru Procesul Național de Planificare a Adaptării Republicii Moldova la schimbările climatice”.....	4
2. Scopul și obiectivele implementării intervențiilor de adaptare la schimbările climatice	6
3. Reguli aplicabile prezentului Apel de propuneri de proiecte	6
3.1 Criterii de eligibilitate	7
3.1.1 Eligibilitatea aplicantului	7
3.1.2 Eligibilitatea partenerilor	8
3.1.3 Eligibilitatea proiectelor	8
3.1.4 Eligibilitatea costurilor	9
3.1.5 Cum se completează cererea de finanțare și procedurile aplicabile.....	10
3.2 Etapele prezentării și evaluării propunerilor de proiecte	10
3.2.1 Lansarea apelului de propuneri de proiecte	10
3.2.2 Etapele apelului de propuneri de proiect	10
4. Monitorizarea implementării proiectului, raportarea	13

ANEXE

Anexa A. Meniul opțiunilor de adaptare

Anexa B. Formularul Cererii complete de finanțare

B.1 Nota conceptuală

B.2 Declarația aplicantului

B.3 Declarațiile de parteneriat

B.4 Formularul complet al Cererii de finanțare

B.5 Devizul general al proiectului

Anexa C. Listele de verificare și grilele de evaluare a proiectelor

C.1 Lista de verificare administrativă

C.2 Grila de evaluare administrativă a eligibilității proiectului

C.3 Grila de evaluare finală

Anexa D. Formularul Raportului final

Anexa E. Cadrul legal și de politici în contextul adaptării la schimbările climatice

ABREVIERI ȘI ACRONIME

ADC	Agenția de Cooperare pentru Dezvoltare a Austriei
ADR	Agenția de Dezvoltare Regională
APC	Autoritate Publică Centrală
APL	Autoritate Publică Locală
ASC	Adaptare la Schimbările Climatice
CN2	Comunicarea Națională 2
CN3	Comunicarea Națională 3
CRD	Consiliu Regional pentru Dezvoltare
GL	Grup de Lucru
GES	Gaze cu Efect de Seră
HG	Hotărîre de Guvern
MDRC	Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor
PNA	Plan Național de Adaptare
PNUD	Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare
RD	Regiuni de Dezvoltare
RM	Republica Moldova
SIDA	Agenția de Cooperare și Dezvoltare Internațională a Suediei
UE	Uniunea Europeană
UMP	Unitatea de Management al Proiectului

1. Informații generale despre Proiectul „Suport pentru Procesul Național de Planificare a Adaptării Republicii Moldova la schimbările climatice”

Economia, populația, și mediul înconjurător al Republicii Moldova sunt extrem de vulnerabile la variabilitatea și schimbarea climei. Potrivit mai multor studii, inclusiv Comunicării Naționale Doi (CN2) și Comunicării Naționale Trei (CN 3) a Republicii Moldova în cadrul Convenției-cadru a Organizației Națiunilor Unite privind Schimbările Climatice și Raportului Național de Dezvoltare Umană (2009/2010 RNDU), în conformitate cu prevederile căreia se așteaptă ca impactul schimbărilor climatice se va intensifica, întrucât schimbările de temperatură și dezastrele naturale afectează activitatea economică.

Răspunsul la riscurile generate de schimbările climatice necesită un efort coordonat și concentrat din partea Guvernului Republicii Moldova. Proiectul cu durata de trei ani, „Suport pentru Procesul Național de Planificare a Adaptării Republicii Moldova la Schimbările Climatice”, susținut de către Agenția de Cooperare pentru Dezvoltare a Austriei (ADC), cu finanțare din partea Ministerului Federal al Agriculturii, Silviculturii, Mediului și Managementului Apelor al Republicii Austria și implementat de PNUD Moldova în parteneriat cu Ministerul Mediului și Oficiul Schimbarea Climei este chemat să răspundă la această necesitate.

Scopul global al Proiectului este de a asigura ca Republica Moldova să dispună de un sistem și capacități de planificare și bugetare pe termen mediu și lung a acțiunilor de adaptare, cu scopul general de a reduce vulnerabilitatea populației și a sectoarelor cheie la impactul schimbărilor climatice. Obiectivul principal al Proiectului este de a sprijini Republica Moldova în instituirea procesului de elaborare a Planului Național de Adaptare, contribuind la și dezvoltând în continuare strategiile și procesele existente de dezvoltare și de a implementa acțiuni prioritare de adaptare.

Planul Național de Adaptare (PNA) va avea la bază Strategia Națională de Adaptare și va fi elaborat în cadrul unui proces participativ, actualizat pe dimensiunea de gen și participativ. În vederea realizării obiectivului proiectului, au fost concepute mai multe activități, implementarea cărora va aduce următoarele rezultate: **Rezultatul 1.** Cadrul instituțional și de politici pentru procesul de planificare și bugetare pe termen mediu și lung; **Rezultatul 2.** Capacitățile instituționale și tehnice pentru elaborarea iterativă a PNA cuprinzător; **Rezultatul 3.** Intervențiile de adaptare în sectoarele prioritare sunt implementate, inclusiv proiectele demonstrative la nivel local, în scopul catalizării replicării și extinderii.

Prezentul exercițiu cu privire la desfășurarea apelului de propuneri de proiecte și implementarea acestora în contextul implementării opțiunilor de adaptare va contribui la realizarea **Rezultatului 3** al Proiectului, care are identificat obiectivul cu privire la intervențiile de adaptare în sectoarele prioritare, inclusiv prin promovarea Proiectelor pilot la nivel local în scopul catalizării replicării și extinderii acestora, prin identificarea unor soluții inovative, implicarea surselor financiare minime și obținerea unor rezultate durabile. Acestea se vor realiza prin intermediul următoarelor activități:

- Implementarea pe teren a măsurilor de adaptare în cele mai vulnerabile zone/sectoare în fiecare din cele trei Regiuni de Dezvoltare ale Republicii Moldova (Nord, Centru și Sud);

- Elaborarea intervențiilor strategice de adaptare pentru implementare în termen mediu și lung;
- Replicarea și extinderea dimensiunilor intervențiilor de adaptare.

Procesul de promovare a Proiectelor pilot de adaptare finanțate prin Schema de Granturi Mici elaborat în cadrul Proiectului "Suport pentru Procesul Național de Planificare a Adaptării Republicii Moldova la Schimbările Climatice" a început cu identificarea raioanelor țintă. Apoi a urmat identificarea sectoarelor prioritate pentru fiecare raion țintă (resurse de apă, agricultură, silvicultură, sănătate, transport, eficiența energetică). Pentru fiecare Regiune de Dezvoltare au fost identificate câte două sectoare prioritare, din cele 6 identificate la nivel național, în cadrul cărora se vor implementa Proiectele pilot. În **Tabelul 1** este prezentat conceptul general al procesului de identificare și selectare a sectoarelor vulnerabile din cadrul Regiunilor de Dezvoltare, a sectoarelor prioritare de intervenție prin intermediul Proiectelor Pilot la nivel de raion și a procesului de inițiere privind implementarea Proiectelor Pilot.

Selectarea celor mai vulnerabile raioane cu cel mai înalt grad de vulnerabilitate către schimbările climatice a fost efectuată în baza **Indicelui de Vulnerabilitate a Existenței**, care este bazat pe conceptul existenței durabile și încorporează componente majore precum: profilul socio-demografic, asigurarea cu apă, mediul ambiant, asigurarea financiară, variabilitatea climatică, hazardele naturale și altele.

Această abordare include *expunerea, sensibilitatea și capacitatea adaptivă* la schimbările climatice. O evaluare profundă în acest aspect a fost realizată în cadrul Comunicării Naționale Trei a RM prezentată către Convenția-cadru a Organizației Națiunilor Unite cu privire la schimbarea climei în ianuarie 2014. În rezultatul acestui studiu s-a constatat că cele mai vulnerabile raioane sunt:

- | | |
|-------------------------------|--------------------------|
| Regiunea de Dezvoltare Nord | - Sîngerei și Fălești; |
| Regiunea de Dezvoltare Centru | - Călărași și Nisporeni; |
| Regiunea de Dezvoltare Sud | - Basarabeasca și Leova. |

Evaluarea gradului de vulnerabilitate la nivel de sector a fost efectuată utilizând metoda evaluării riscurilor climatice în cadrul Strategiei Naționale de Adaptare a Republicii Moldova la Schimbările Climatice. Gradul de vulnerabilitate a sectoarelor (agricultură, managementul resurselor de apă, sănătate, silvicultură, transport, eficiență energetică) a fost evaluat diferențiat pentru cele trei Regiuni de Dezvoltare ale Republicii Moldova – Nord, Centru și Sud.

Tabel 1. Prioritizarea sectoarelor în baza riscurilor climatice

Nr d/o	Sectorul	Regiunea de Dezvoltare					
		Nord		Centru		Sud	
		Gradul de vulnerabilitate	Nivelul de prioritate	Gradul de vulnerabilitate	Nivelul de prioritate	Gradul de vulnerabilitate	Nivelul de prioritate
1.	Agricultura	Mediu	3	Înalt	2	Înalt	4
2.	Resurse de apă	Mediu	2	Înalt	1	Înalt	1
3.	Sănătatea	Mediu	4	Înalt	5	Înalt	5
4.	Forestier	Mediu	6	Înalt	3	Înalt	3
5.	Eficiență energetică	Înalt	1	Înalt	4	Înalt	2
6.	Transport	Mediu	5	Înalt	6	Mediu	6

În cadrul unui proces consultativ transparent în cadrul Regiunilor de Dezvoltare Nord, Centru și Sud va avea loc validarea acestor rezultate sau prin justificări argumentate se poate veni cu alte propuneri.

Procesul de validarea a identificării raioanelor și a sectoarelor prioritare are loc în cadrul ședințelor Consiliilor Regionale pentru Dezvoltare Nord, Centru și Sud.

2. Scopul și obiectivele implementării intervențiilor de adaptare la schimbările climatice

Întru realizarea Rezultatului 3 „Intervențiile de adaptare în sectoarele prioritare” sunt implementate proiecte demonstrative la nivel local. În acest context, se desfășoară un apel de propuneri de proiecte, realizat pe principiile schemei de granturi mici elaborate în cadrul Proiectului „Suport pentru Procesul Național de Planificare a Adaptării Republicii Moldova la Schimbările Climatice” (mai multe informații cu privire la cadrul de reglementare a măsurilor de adaptare la schimbările climatice pot fi găsite în anexa E).

Obiectivele generale ale implementării intervențiilor de adaptare la schimbările climatice sunt:

- Sporirea eficienței în abordarea vulnerabilității complexe la nivel local, contribuind la realizarea obiectivelor de dezvoltare;
- Reducerea eficientă a impactului riscurilor climatice și îmbunătățirea managementului riscurilor climatice la nivel de localitate;
- Sporirea capacității adaptive la nivel local;
- Implicarea autorităților publice, sectorului privat, societății civile în procesul de replicare a activităților de protecție a mediului;
- Promovarea abordărilor și a conceptelor de proiecte care ar contribui la realizarea unor efecte majore cu costuri mici și co-beneficii economice, sociale și de mediu puternice;
- Creșterea rolului societății în promovarea activităților de prevenire a efectelor negative de adaptare la schimbările climatice.

3. Reguli aplicabile prezentului Apel de propuneri de proiecte

Regulile elaborate și prezentate în prezentul document se bazează pe principiul transparenței și echității.

Apelul trebuie să corespundă următoarelor criterii generale de eligibilitate:

- să contribuie eficient la reducerea vulnerabilității locale și a domeniului prioritar față de schimbarea climei;
- să contribuie la prevenirea impactului negativ al variabilității climatice și a schimbărilor climatice, reprezintă măsuri de anticipare a daunelor cauzate de factorii climatici;
- să contribuie la creșterea oportunităților de obținere a veniturilor și diversificarea surselor de existență;
- să contribuie la conștientizarea factorilor de decizie și a populației locale față de ASC;
- să aibă impact pozitiv asupra grupurilor vulnerabile, inclusiv femei, tineri, bătrâni;
- să promoveze creșterea economică durabilă a comunităților rurale;
- să manifeste un potențial înalt de extindere ori replicare în alte regiuni;

- să posede impact măsurabil și să fie monitorizabile;
- să nu afecteze negativ mediul ambiant și să includă activități de educație ecologică.

3.1 Criterii de eligibilitate

Există patru seturi de criterii de eligibilitate. Acestea se referă la:

- instituțiile care pot solicita o finanțare (aplicant);
- partenerii aplicantului (după caz);
- proiectele pentru care se poate acorda o finanțare;
- tipurile de costuri ce pot fi luate în considerație când este stabilită finanțarea.

3.1.1 Eligibilitatea aplicantului (Cine poate depune o cerere de finanțare ?)

- Pentru a fi eligibili pentru participarea în cadrul apelului de propuneri de proiecte, aplicantul trebuie să reprezinte o autoritate publică locală de nivelul I sau II, societate civilă, sector privat și/sau agențiile de dezvoltare regională.
- Să fie direct răspunzători pentru elaborarea și managementul proiectului împreună cu partenerii lor și să nu acționeze ca intermediari.
- Beneficiarii de grant trebuie să fie entități juridice înregistrate în mod oficial în Republica Moldova și la momentul apelării să demonstreze că au un mod durabil de activitate. Sectorul privat și societatea civilă vor prezenta documente justificative care vor atesta activitatea entității pentru o perioadă de 5 ani.
- Să argumenteze capacitatea asigurării cofinanțării proiectului (cu minim 20 % din valoarea totală a grantului, *vezi compartimentul 3.1.4*).
- Potențialii aplicanți nu sunt în drept să participe la *Apelul de propuneri de proiecte* sau să obțină finanțarea, dacă:
 - a. sunt falimentari sau în curs de lichidare;
 - b. sunt subiectul unui litigiu aflat spre examinare în instanțele judecătorești;
 - c. nu-și îndeplinesc, în conformitate cu prevederile legale, obligațiile referitoare la plata contribuțiilor, la asigurările sociale sau la plata taxelor;
 - d. au fost condamnați printr-o hotărâre judecătorească pentru acte de fraudă, corupție sau orice altă activitate ilegală;
 - e. sunt subiectul unor conflicte de interese.

NOTĂ:

Fiecare aplicant trebuie să depună **Declarația aplicantului**(anexa B.2) prin care să ateste că atât solicitantul cât și partenerul/ii (dacă este cazul) nu se găsesc în niciuna dintre situațiile menționate mai sus. Declarația de eligibilitate va fi completată, semnată, stampilată, datată și depusă împreună cu dosarul de aplicare.

3.1.2 Eligibilitatea partenerilor (după caz)

- În cazul în care aplicanții depun pachetul de documente în parteneriat cu alte instituții, pentru a crește ponderea replicării și promovării acțiunilor de implementare a intervențiilor de adaptare.
- Este obligatoriu ca toți partenerii să dețină personalitate juridică.
- Partenerii vor semna **Declarațiile de parteneriat** (anexa B.3) și le vor prezenta în original sau copia prin e-mail. Acestea țin să menționeze rolul și responsabilitățile fiecărei părți, cota parte în asigurarea cofinanțării proiectului.
- Aplicantul va avea rolul de organizație conducătoare pentru implementarea proiectului și, dacă va fi selectat, va reprezenta toți partenerii, va semna Contractul de finanțare și se va face responsabil de implementarea în termen a proiectului.

3.1.3 Eligibilitatea proiectelor

Proiectul propus prin cererea de finanțare poate fi considerat eligibil dacă corespunde tuturor criteriilor de eligibilitate prezentate în **punctul 3** al prezentului Ghid și îndeplinește cumulativ următoarele criterii specifice:

- Perioada de implementare a proiectului (perioada cuprinsă între data semnării acordului de grant privind implementarea proiectului și data finalizării ultimei activități prevăzute în cadrul proiectului) nu depășește 12 de luni;
- Proiectul va promova idei inovative cu privire la aplicarea acțiunilor de adaptare la schimbările climatice, iar tehnologiile, metodologiile de implementare a proiectului, precum și utilajul, mecanismele, totalitatea acțiunilor realizate vor fi în strictă corespundere cu normele și legislația Republicii Moldova.

Următoarele tipuri de proiecte nu sunt eligibile:

- sponsorizări individuale pentru participare la ateliere, seminare, conferințe, congrese;
- burse de studiu și/sau cursuri de specializare individuale;
- activități de refinanțare (de ex. utilizarea grantului pentru acordarea de finanțări nerambursabile sau împrumuturi altor organizații sau persoanelor fizice/juridice).

DE REȚINUT !

În cadrul Apelului de propuneri de proiecte numărul de Cereri de finanțare pentru un aplicant nu este limitat. Prezentarea acestora va fi realizată prin prezentarea unor dosare separate.

Procesul de evaluare va lua în considerație și următoarele aspecte importante:

- Capacitatea aplicantului de a implementa proiectul;
- Implementarea măsurilor de promovare a adaptării la schimbările climatice;
- Sustenabilitatea proiectului după finalizarea implementării;
- Aplicarea tehnologiilor inovatoare.

3.1.4 Eligibilitatea costurilor

Valoare maximă a grantului este suma de 30 mii dolari SUA.

Costurile totale ale proiectelor vor conține cel puțin 20 % cofinanțare din suma totală a grantului. Acestea vor fi incluse în Devizul General al Proiectului și nota informativă a acestuia. De asemenea, informația cu privire la cofinanțare se va regăsi și în acordurile de parteneriat, unde va fi specificat rolul fiecărui partener și procentul de cofinanțare (după caz).

Costuri directe eligibile

Pentru a fi considerate eligibile în contextul *Cererii de finanțare*, costurile trebuie:

- să fie utilizate pentru implementarea activităților prevăzute în proiect, să fie în concordanță cu principiile unei bune gestiuni financiare;
- să fie transpuse în realitate în perioada de implementare a proiectului cu referință la bunurile/serviciile/lucrările/efectuate/prestate;
- costuri pentru angajarea personalului responsabil de asigurarea implementării proiectului din partea beneficiarului și costurile pentru procurarea inventarului de uz gospodăresc, cheltuieli operaționale ale beneficiarilor, dar care nu vor depăși 10 % din costul proiectului.
- să figureze în documentele contabile sau fiscale, să fie identificabile și verificabile, și justificate de originalele documentelor respective.

Cofinanțarea din partea beneficiarului

Cofinanțarea din partea beneficiarului constituie cel puțin 20 % din suma grantului acordat. Contribuție monetară obligatorie va constitui 15 % din suma grantului.

Orice contribuție în natură din partea Beneficiarului, a altor parteneri sau din oricare altă sursă (contribuția respectivă va fi reflectată în secțiunea 1.4 din *Cererea de finanțare* (**anexa B.4**)) reprezintă cheltuieli de proiect sau costuri eligibile. Aceste contribuții în natură sunt acceptate, dar și sunt considerate ca tip de cofinanțare din partea Beneficiarului sau a partenerilor săi. Decizia finală cu privire la aprobarea costurilor în natură aparține Comisiei de evaluare.

Costuri neeligibile

- costuri pentru obținerea acordurilor, avizelor și autorizațiilor;
- datorii sau rezerve pentru pierderi sau datorii;
- dobânzi datorate;
- cumpărarea de terenuri sau clădiri;
- credite părților terțe;
- amenzi și penalități;
- orice costuri realizate anterior de a fi fost semnat contractul (inclusiv costurile legate de pregătirea proiectului).

3.1.5 Cum se completează cererea de finanțare și procedurile aplicabile

Pentru a evita incertitudinile cu privire la completarea documentelor necesare pentru aplicare, solicităm citirea detaliată și completă a prezentului Ghid.

Completarea documentelor solicitate urmează a fi efectuată în strictă conformitate cu formularele prezentate, prezentarea acestora într-o altă formă va conduce la neexaminarea propunerilor de proiect.

Lipsa unor anexe solicitate sau incapacitatea prezentării acestora la solicitarea Comisiei de evaluare va contribui la descalificarea propunerilor de proiecte.

Dosarele vor fi depuse personal, prin poștă recomandată sau prin e-mail la adresa Oficiului Schimbarea Climei:

Republica Moldova, MD - 2004

Mun. Chișinău, str. Mitropolit Dosoftei, 156 a, bir. 37

Tel/Fax + 373 22 232 247

e-mail: adapt@clima.md

www.clima.md

3.2 Etapele prezentării și evaluării propunerilor de proiecte

3.2.1 Lansarea apelului de propuneri de proiecte

Lansarea apelului de propuneri de proiecte în cadrul proiectului „Suport pentru Procesul Național de Planificare a Adaptării Republicii Moldova la Schimbările Climatice” a fost desfășurat în mod oficial în cadrul ședințelor Consiliilor Regionale pentru Dezvoltare (Nord, Centru și Sud respectiv) cu participarea reprezentanților Oficiului Schimbarea Climei și plasarea ulterioară a informației pe paginile web ale Ministerului Mediului, a Oficiului Schimbarea Climei și pe paginile web ale consiliilor raionale prioritizate în cadrul ședințelor, dar și pe cele ale partenerilor de dezvoltare. Astfel, aplicanții la proiecte vor fi informați despre durata apelului de propuneri de proiecte, eligibilitatea proiectelor, criteriile de selectare și cheltuielile eligibile și neeligibile ale proiectului, despre resursele financiare disponibile pentru susținerea proiectelor de adaptare la schimbările climatice și alte informații relevante.

3.2.2 Etapele apelului de propuneri de proiect

Apelul de propuneri de proiect se va desfășura în trei etape, conform tabelului:

Etapa I		
Termen de realizare	Activități	Descriere
15 zile	Depunerea notelor conceptuale	Perioada de colectare a notelor conceptuale va fi de 15 zile calendaristice din ziua lansării apelului. Aplicații vor prezenta conform cerințelor susmenționate următoarele documente: 1. Nota conceptuală (anexa B.1);

		<ol style="list-style-type: none"> 2. Declarația aplicantului (anexa B.2); 3. Declarațiile de parteneriat (după caz, anexa B.3); 4. Confirmarea surselor disponibile pentru cofinanțare (deciziile consiliilor locale și raionale, ale conducerii ADR, consiliilor administrative ale organizațiilor societății civile, organelor executive în companiile private, după caz.); 5. Reprezentanții sectorului privat și ai societății civile, vor prezenta cel mai recent raport anual de activitate (care va conține informația cu privire la rezultatele activității economice, în baza căreia urmează a fi examinată capacitatea instituției de a acoperi procentul de cofinanțare solicitat); 6. Copia statutului instituției; 7. Certificat cu privire la existența sau lipsa restanțelor față de bugetul public național (eliberat de către Inspectoratele Fiscale de Stat teritoriale).
3 zile	Evaluarea conformității administrative	<p>Toate notele conceptuale primite în termenul limită în cadrul primei etape, vor fi verificate intern, de către UMP, din punct de vedere al conformității administrative și al eligibilității. Se va verifica dacă cererea îndeplinește condițiile și cerințele impuse și prevăzute în Ghid.</p> <p>La această etapă, UMP va întocmi o listă a propunerilor de proiecte primite, care va cuprinde următoarele informații:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Denumirea proiectului; 2. Sectorul; 3. Aplicantul; 4. Partenerii proiectului; 5. Durata de implementare; 6. Rezultatele proiectului.
2 zile	Evaluare administrativă	<p>Comisia este compusă din reprezentanți ai următoarelor instituții: Ministerul Mediului; Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor; Oficiul Schimbarea Climei (va asigura secretariatul); PNUD – Moldova, reprezentanți ai donatorilor. Comisia de evaluare va verifica notele conceptuale în baza Raportului prezentat către UMP, dar și în conformitate cu <i>grila de evaluare administrativă a eligibilității proiectului (anexa C.2)</i> și va oferi punctajul respectiv fiecărei propuneri de proiect. Unitatea de management a proiectului informează aplicații despre rezultatul selectării notelor conceptuale efectuat de către Comisie, iar aplicații proiectelor selectate vor fi informați despre activitățile ulterioare prevăzute pentru etapa II a apelului. În etapa II vor trece 12 proiecte care vor acumula un punctaj maxim în urma evaluării administrative.</p>

Etapa II		
30 zile	Elaborarea documentației tehnice	În urma selectării propunerilor de proiecte în cadrul primei etape, UMP va organiza contractarea experților tehnici care vor acorda asistența tehnică necesară aplicantului și partenerilor (după caz) cu privire la elaborarea / actualizarea / ajustarea documentației tehnice, a devizului general al proiectului și a planului de implementare (conform formularelor anexate la Ghid).
	Depunerea Cererii complete de finanțare	<p>Cererea completă de finanțare ce urmează a fi depusă va conține următoarele documente în baza cărora vor fi evaluate proiectele :</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Cererea de finanțare (anexa B.4); 2. Devizul General al Proiectului (anexa B.5); 3. Documentația tehnică (în conformitate cu prevederile legislației în vigoare); 4. Raportul de verificare a proiectului emis de către Serviciul de Stat pentru Verificare și Expertizarea Proiectelor și Construcțiilor a MDRC (în conformitate cu prevederile legislației în vigoare) – după caz; <p>UMP poate cere aplicanților să facă în timpul procesului de verificare unele precizări. Solicitățile de clarificare trebuie făcute în maximum 10 zile calendaristice de la data interpelării.</p> <p>Cererile de finanțare, împreună cu documentele-suport, vor prezentate în original, prin poștă recomandată sau prin e-mail.</p> <p>Dacă un aplicant prezintă câteva cereri de finanțare, fiecare cerere de finanțare trebuie depusă separat, conform instrucțiunilor descrise mai sus.</p>
Etapa III		
12 zile	Evaluarea tehnico financiară	Evaluarea tehnică și financiară va fi desfășurată după finalizarea etapei doi a apelului (Depunerea și colectarea Cererilor complete de finanțare) și va fi realizată de către experți independenți, contractați de către Oficiul Schimbarea Climei pentru sectoarele prioritizate în cadrul ședințelor CRD. Experții independenți vor realiza evaluarea tehnică și financiară a proiectelor depuse, în baza unei <i>grile de evaluare tehnice și financiare</i> elaborate de către experții susmenționați în dependență de specificul sectorului și a proiectelor depuse și va oferi punctajul corespunzător pentru fiecare propunere de proiect. Raportul cu privire evaluarea tehnică și financiară a experților independenți va fi prezentat Comisiei de evaluare a proiectelor pentru pronunțarea deciziei finale de selectare a proiectelor pentru finanțare.
	Evaluarea finală	<p>Rezultatele evaluării realizate de către experții independenți cu privire la partea tehnică și financiară, vor fi aprobate de către Comisia de evaluare, creată de Ministerul Mediului al Republicii Moldova. Comisia este compusă din reprezentanți ai următoarelor instituții:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ministerul Mediului; 2. Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor;

		<ol style="list-style-type: none">3. Oficiul Schimbarea Climei (va asigura secretariatul);4. PNUD Moldova5. Reprezentantul donatorului/ilor <p>Desfășurarea ședinței Comisiei de evaluarea va avea loc în termen de cel mult 3 zile calendaristice de la data prezentării rapoartelor privind verificarea administrativă și a eligibilității și pe evaluarea tehnică și financiară.</p> <p>Rolul Comisiei de evaluare este acela de a lua decizia finală privind finanțarea proiectelor, în baza <i>Grilei de evaluare finală (anexa C.4)</i>. Ulterior, fiecare solicitant va fi informat individual cu privire la rezultatele întregului proces de evaluare. În cazul în care proiectula fi selectat pentru acordarea unei finanțări nerambursabile (grant), solicitantul va primi o scrisoare de acordare a finanțării nerambursabile împreună cu condițiile care trebuie să fie îndeplinite în vederea semnării Contractului de finanțare nerambursabilă.</p> <p>La finalul procesului de evaluare și selecție lista proiectelor aprobate pentru finanțare va fi publicata pe paginile web www.clima.md și www.mediugov.md, în termen de 2 zile de la data finalizării evaluării proiectelor de către Comisia de evaluare.</p> <p>Vă rugăm să rețineți că decizia Comisiei de evaluare de a respinge o cerere de finanțare este definitivă și nu poate fi contestată.</p>
--	--	--

4. Monitorizarea implementării proiectului, raportarea

Monitorizarea implementării proiectului va fi realizată de către un expert tehnic angajat în cadrul Unității de Management a Proiectului. Solicitarea finanțării tranșelor va fi realizată prin prezentarea documentelor de confirmare a realizării activităților, semnate și ștampilate de către aplicant și expertul tehnic angajat.

Aplicantul este obligat să ducă o evidență clară și completă cu privire la executarea fondurilor parvenite din grant în conformitate cu acordul de grant care va fi semnat între PNUD (donator/finanțator) și Aplicantul proiectului.

Aplicantul este obligat să furnizeze rapoarte trimestriale cu privire la stadiul implementării proiectului și nivelul de atingere a rezultatelor proiectului. Totodată, aplicantul va face disponibile pentru partenerii de implementare și PNUD orice tip de informație scrisă sau verbală, care ar putea fi solicitate de către aceștia pentru a verifica eficiența utilizării fondurilor.

Timp de 30 de zile de la data finalizării ultimelor activități ale proiectului aplicantul va prezenta partenerilor de implementare și PNUD un raport final privind totalitatea cheltuielilor realizate din contul grantului și va indica progresul realizat în vederea atingerii scopului activităților propuse utilizând formatul de raportare în **anexa D**.

Procedura, etapele și condițiile de finanțare vor fi stipulate în Acordul de grant, semnat între PNUD și Aplicant.

Anexa A. Meniul opțiunilor de adaptare

(Sectoarele: agricultură, apă, sănătate, silvicultură, transport, energie)

LISTA OPȚIUNILOR DE ADAPTARE PENTRU A FI PROPUSE SOLICITANȚILOR SCHEMEI DE GRANTURI MICI

Sectorul Forestier

1. Împădurirea terenurilor degradate prin procese erozionale.
2. Împădurirea terenurilor degradate prin procese fenomene de alunecări.
3. Împădurirea terenurilor din cadrul zonelor de protecție și fâșiilor riverane a râurilor și bazinelor acvatice.
4. Crearea perdelelor forestiere de protecție a câmpurilor agricole.
5. Crearea perdelelor forestiere de protecție a apelor.
6. Reconstrucția ecologică a arboretelor degradate și slab productive.

Sectorul Agricultura

7. Cultivarea silfiei - *Silphium perfoliatum* L. familia *Asteraceae*
8. Cultivarea Nalbei de Virginia – *Sida hermaphrodita* Rusby, familia *Malvaceae*
9. Cultivarea topinamburului sau napul turcesc – *Helianthus tuberosus* L., familia *Asteraceae*
10. Cultivare de Iarba elefantului - *Miscanthus x giganteus*, familia *Poaceae*
11. Cultivarea Sorgului peren sau Iarba lui Columb - *Sorghum almum* Parodi din fam. *Poaceae*
12. Sistemul „No-Till” sau semănatul direct (*NO-TILL*).
13. Sistemul No-Till de lucrare a solului cu utilizarea mazărichii ca cultură succesivă pentru îngrășământ verde.
14. Utilizarea culturilor de acoperire (*Cover crops*).
15. Metoda de cultivare în fâșii alternative a culturilor agricole.
16. Fisurare la adâncimea 30-35 cm.
17. Introducerea în solurile agricole o dată în cinci ani a 50 t/ha de gunoi de grajd cu așternut.
18. Introducerea în asolamentul cu 5 câmpuri a unui câmp „ogor ocupat cu mazăriche ca îngrășământ verde” (2 recolte în un an).
19. Introducerea în sistemele existente de agricultură a mazărichii ca cultură succesivă (intermediară), utilizată ca îngrășământ verde.
20. Sistemul clasic de lucrare de bază a solului cu plugul cu cormană în asolamentul cu 5 câmpuri cu utilizarea a unui câmp ca ogor ocupat cu mazăriche ca îngrășământ verde.
21. Tehnologia de cultivare a sfeclei de zahăr cu folosirea plugului chisel.
22. Tehnologia de cultivare a florii-soarelui cu minimizarea lucrării de bază a solului.
23. Sistemul conservativ de lucrare a solului pentru grâul de toamnă cu aplicarea combinatorului
24. Tehnologia de cultivare a sfeclei de zahăr cu aplicarea culturilor siderate
25. Culturi mixte din cerealiere păioase de primăvară și culturi leguminoase perene.
26. Tehnologii pentru programe de ameliorare (selecție) soiurilor (hibrizilor) cu potențialul ridicat de adaptare la schimbarea meteoindicatelor.

27. Creșterea peștelui într-un sistem recirculat.

Sectorul Energie

28. Технология- котлы с улучшенной эффективностью сгорания топлива (для котлов на твердом топливе).
29. Ветроустановки . Технология- котлы с улучшенной эффективностью сгорания топлива (для котлов на твердом топливе).
30. Преобразование энергии солнца в тепловую энергию.
31. Преобразование энергии солнца в электрическую энергию.
32. Преобразование энергии низкопотенциальных источников в теплоэнергию с более высокими параметрами (высокопотенциальную) .
33. Преобразование энергии воды в электрическую энергию.
34. Технология: мини-ТЭЦ на промышленных предприятиях.

Sectorul Sănătatea

35. Aprovizionarea populației rurale cu apă potabilă de calitate garantată. Construcția apeductelor regionale și locale.
36. Puncte temporare de asistență medicală urgentă și reabilitare promptă în perioadele critice determinate de valurile de căldură.
37. Sporirea capacităților instituțiilor de asistență socială și medicală cu scopul reducerii impactului nefast a temperaturilor extrem de joase asupra sănătății persoanelor fără adăpost.
38. Măsuri de conservare a energiei, de menținere a temperaturii optimale în locuințe și localuri publice și de reducere a efectelor nefaste ale temperaturilor extreme (valurilor de căldură și a temperaturilor joase) asupra sănătății și calității vieții populației.
39. Construcția caselor pasive de locuit în condițiile Republicii Moldova (proect pilot).
40. Recomandări privind regimul hidric în timpul perioadei calde a anului și în timpul valurilor de căldură. Ghid pentru populație.
41. Reducerea riscurilor pentru sănătatea grupurilor vulnerabile de populație la instalarea valurilor de căldură și măsurile de adaptare. Ghid pentru structurile de sănătate publică și asistență socială.
42. Instruirea postuniversitară a medicilor și asistenților medicilor în asistența medicală și profilaxia consecințelor generate de fenomenele schimbărilor climatice.
43. Comportamentul individual in perioada instalării unui val de căldura. Recomandări pentru toți.
44. Masuri privind crearea condițiilor optimale de instruire in scoli in perioadele instalării valurilor de căldura.

Sectorul Transport

45. Evaluarea posibilităților de asigurare a drumurilor în localitățile vulnerabile la surpări și alunecări de teren.
46. Elaborarea unui SF privind corespunderea infrastructurii gărilor, aerogărilor existente la riscurile SC.
47. Перевод автомашин с бензиновыми двигателями на использование сжиженного газа.
48. Внедрение норм евроограничение ввоза старых автомобилей с большим сроком эксплуатации
49. Ремонт автодорог национального и местного значения.
50. Внедрение инфраструктуры для электромобилей для общественных нужд и технологического транспорта
51. Электрификация железнодорожных путей сообщения.
52. Использование топлив с улучшенными характеристиками по содержанию примесей, создающих выбросы загрязняющих веществ.

Sectorul Resurse de Apă

53. Irigarea controlata prin aspersie si microaspersie .
54. Irigarea terenurilor cu culturi agricole prin picurare.
55. Elaborarea Planurilor locale de dezvoltare a infrastructurii hidrotehnice, însoțite de indicatori de monitorizare în vederea dezvoltării complexe a sectorului, împiedicării risipei de resurse și întărirea durabilității infrastructurii.
56. Elaborarea modelelor de gestionare a infrastructurii hidrotehnice orientate spre eficientizarea consumului de apă, diversificarea surselor de AAC (Alimentare cu apă și canalizare), regionalizarea, descentralizarea sau integrarea serviciilor.
57. Cartografierea așezărilor umane vulnerabile la inundații, secete, alunecări de teren în contextul SC, elaborarea Planurilor de protecție a acestor așezări.
58. Evaluarea posibilităților de asigurare a așezărilor umane, a obiectivelor social-industriale împotriva inundațiilor, secetelor, alunecărilor de teren.
59. Aprovizionarea populației rurale cu apă potabilă de calitate garantată. Construcția apeductelor regionale și locale.
60. Tehnologiile GIS, HEC-RAS și HEC-GeoRAS.
61. Numărul rezervoarelor artificiale de apă și dimensionarea optimizării cu ajutorul HEC-ResSim model.
62. Tehnologii la nivel de bazin hidrografic.
63. Tehnologiile de management al apei de irigare în agricultură.

Alte surse de informare referitor la opțiunile de adaptare tip tehnologic.

- <http://www.climatetechwiki.org/>
- M. Eliot, A. Armstrong J. Lobuglio, J. Bartman Technologies for Climate Change Adaptation. The Water Sector. UNEP/Riso Center, 2011

- R. Clements, J. Haggard, A. Quezanda, J. Torres. *Technologies for Climate Change Adaptation. Agriculture Sector*. UNEP/Riso Center, 2011
- L. Christiansen, A. Oilhoff, S. Traerup. *Technologies for Adaptation. Perspectives and Practical Experiences*, 2011.
- *Transfer of Environmentally sound technologies*. GEF, 2010.
- Technologies for Adaption to Climate Change
http://unfccc.int/resource/docs/publications/tech_for_adaptation_06.pdf

Anexa B. Formularul Cererii complete de finanțare

B.1 Nota conceptuală

NOTĂ CONCEPTUALĂ

DENUMIREA PROIECTULUI

Obiective:

Descrieți obiectivul (obiectivele) general(e) și obiectivele specifice stipulate în proiect (max. 50 de cuvinte).

Relevanța și impactul proiectului. Explicați cum acest proiect contribuie la adaptarea la schimbările climatice

Referiți-vă (max. 1/2 pagini) la:

- relevanța proiectului în raport cu obiectivele, prioritățile Apelului de propuneri de proiecte;
- relevanța pentru necesitățile și dificultățile atestate în raionul și sectorul respectiv cu privire la adaptarea la schimbările climatice / problema care urmează a fi soluționată;

Potențialii beneficiari ai proiectului/grupul țintă

Indicați (max. 50 de cuvinte):

- grupurile/ entitățile care vor beneficia (direct sau indirect) de rezultatele proiectului.

Descrierea activităților

Indicați (max. 1/2 pagini):

- tipurile de activități;
- descrierea succintă și în ordine cronologică a activităților, care urmează a fi desfășurate în vederea obținerii rezultatelor scontate, a realizării obiectivelor specifice și generale ale proiectului.

Metodologia

Indicați (max. 1/2 pagini):

- metodele de implementare a activităților propuse.
- participanții proiectului (partener local, grupuri-țintă, autorități locale etc.) și rolul acestora;

- principalele mijloace propuse pentru implementarea proiectului (echipamentul, instrumentele etc.).
- aplicarea abordărilor / metodologiilor / tehnologiilor inovative.

Valoarea estimativa totala a proiectului

- *Descrieți succint care este valoarea totală a proiectului*
- *Descrieți succint care este valoarea sumei solicitate*
- *Descrieți succint care este valoarea contribuțiilor aplicantului / partenerilor*

Rezultatele proiectului Descriere succintă a rezultatelor proiectului.

- *Descrieți succint (max. 50 de cuvinte) rezultatele proiectului pe termen mediu și lung.*

Efectele multiple

- *Descrieți succint (max. 50 de cuvinte) efectele multiple ale proiectului.*

Replicarea proiectului și asigurarea durabilității acestuia

- *Descrieți succint posibilele căi sau metode de replicare a ideii de proiect (max. 100 de cuvinte);*
- *Cum se va asigura durabilitate proiectului.*

Semnat în numele aplicantului

Numele	
Semnătura și ștampila	
Funcția	
Data	

B.2 Declarația aplicantului

1. IDENTITATEA APLICANTULUI

Denumirea juridică completă:	
Adresa juridică:	
Numărul de telefon (codul orașului + numărul)	
Numărul de fax (codul orașului + numărul)	
Adresa electronică:	
Pagina web:	
Persoana de contact implicată în proiect:	
Adresa electronică a persoanei de contact:	

Orice schimbare a adresei poștale, a numerelor de telefon, de fax și, în special, a adresei electronice, trebuie să fie notificată în scris în adresa *Oficiului Schimbarea Climei*.

2. SOLICITĂRI DE FINANȚARE

Solicitățile de finanțare pot fi depuse la *Oficiului Schimbarea Climei*.

Denumirea proiectului	Suma totală a proiectului	Suma solicitată din grant (lei)

NOTĂ !

Aplicantul trebuie să informeze fără întârziere *Oficiului Schimbarea Climei* dacă a depus aceeași cerere de finanțare și în alte instituții finanțatoare și dacă aceasta a fost aprobată.



A. Aplicantul declară că:

- se obligă să respecte principiile practicilor bune de parteneriat prevăzute în anexa B.3
- atât el cât și partenerii săi, cad sub incidența prevederilor indicate în secțiunea 4.1.2 din *Ghidul solicitantului*.

Mai mult decât atât, aplicantul declară ca:

	Trebuie să fie completat de către aplicant		Trebuie să fie completat de către UMP	
	Da	Nu	Da	Nu
1. Este eligibil în conformitate cu criteriile indicate în punctul 4.1.1 din <i>Ghid</i>				
2. Partenerul 1 (în caz dacă există) este eligibil (în conformitate cu criteriile indicate în punctul 4.1.2 din <i>Ghid</i>)				
3. Partenerul 2 (în caz dacă există) este eligibil (în conformitate cu criteriile indicate în punctul 4.1.2 din <i>Ghid</i>)				
4. Partenerul .. (în caz dacă există) este eligibil (în conformitate cu criteriile indicate în punctul 4.1.2 din <i>Ghid</i>)				

B. SEMNĂTURA:

Eu, subsemnatul, persoană delegată de către organizația aplicantă a cererii de finanțare, certific faptul că informația prezentată în această declarație este corectă și partenerii proiectului întrunesc criteriile de eligibilitate prevăzute în ghidul solicitantului.

Data:

Numele:

Semnătura:

Funcția:

B.3 Declarațiile de parteneriat

1. Date despre **PARTENERI**

	Partenerul 1
Denumirea juridică completă (denumirea întreprinderii)	
Statutul juridic	
Adresa juridică	
Persoana de contact	
Numărul de telefon	
Numărul de fax	
Adresa electronică	
Experiența în proiecte similare	
Felul în care a cooperat cu aplicantul	
Implicarea și rolul partenerului în implementarea proiectului propus	
Valoarea cofinanțării asigurată de către partener	

Această rubrică trebuie să conțină informația necesară pentru **fiecare organizație-partener**,

DECLARAȚIA DE PARTENERIAT

Important: Această declarație trebuie să fie depusă în original sau prin e-mail atât de **aplicant** cât și de **fiecare partener**.

1. Partenerii trebuie să cunoască condițiile de implementare a proiectului, precum și obligațiile lor în cadrul proiectului.
2. Aplicantul trebuie să-i consulte regulat pe partenerii săi și să-i informeze complet despre modul cum derulează proiectul.
3. Partenerii trebuie să contribuie la elaborarea rapoartelor și să solicite copii ale rapoartelor (narative și financiare) cu privire la implementarea proiectului.
4. Partenerii cunosc prevederile Ghidului solicitantului și necesitățile de cofinanțare a proiectului. Devizul General de Cheltuieli prevede suma cofinanțării și partenerii care le vor achita.

Am citit și aprob conținutul cererii de finanțare.

Îmi asum angajamentul să respect aceste principii ale practicilor bune de parteneriat.

Denumirea:	
Organizația:	
Funcția:	
Semnătura:	
Data și locul:	

B.4 Formularul complet al Cererii de finanțare

FORMULARUL COMPLET DE CERERE DE FINANȚARE

1. DESCRIEREA

1.1 Denumirea proiectului

1.2 Sectorul prioritar

1.3 Localizarea proiectului (raionul, localitatea)

1.4 Suma totală a proiectului și suma solicitată de la PNUD (în dolari SUA, USD)

Suma totală a proiectului	Suma solicitată de la PNUD	Suma de cofinanțare	% de cofinanțare din valoare totală
USD	USD	USD	%

2. Sumar

Maxim o pagină

Aplicant	
Durata proiectului	Nr. de luni
Obiectivele proiectului	Obiectivul (obiectivele) general(e) cu referință la adaptarea la schimbările climatice Obiectivele specifice
Partenerul (Partenerii)	
Beneficiarii finali	
Rezultatele preconizate	
Activitățile principale	

3. Descrierea Proiectului

Descrierea problemei și a relevanței acesteia pentru adaptarea la schimbările climatice

3.1 Obiective

Descrieți obiectivul (obiectivele) general(e) și obiectivele specifice stipulate în proiect (max. 150 de cuvinte).

3.2 Relevanța și impactul proiectului

Referiți-vă (max. 2 pagini) la:

- 3.2.1. Relevanța proiectului în raport cu obiectivele, prioritățile, sectoarele și măsurile de adaptare la schimbările climatice;
- 3.2.2. Modul în care proiectul se încadrează în obiectivele generale ale apelului de propuneri de proiecte.

- 3.2.3. Nevoile/ necesitățile și dificultățile atestate în raionul și sectorul respectiv.
- 3.2.4. Beneficiile proiectului și ale activităților propuse pentru satisfacerea nevoilor/ necesităților și depășirea dificultăților/ vizate.

3.3 Potențialii beneficiari ai proiectului

Indicați (max. 300 de cuvinte):

- 3.3.1. Beneficiarii finali și numărul estimativ al lor.
- 3.3.2. Motivele selectării grupului/ grupurilor-țintă și a beneficiarilor.

3.4 Descrierea detaliată a activităților și persoanele responsabile pentru implementarea acestor activități

Indicați (max. 5 pagini):

- 3.4.1. Tipurile de activități și descrierea detaliată a acestora.
- 3.4.2. Stadiul în obținerea avizelor/ autorizațiilor necesare implementării proiectului și data estimată când pot fi obținute avizele/autorizațiile (dacă este relevant).

3.5 Metodologia

Indicați (max. 2 pagini):

- 3.5.1 Metodele de implementare a activităților propuse.
 - 3.5.2 Partenerii proiectului și rolul acestora;
 - 3.5.3 Cum veți monitoriza activitățile din cadrul proiectului și cum veți estima rezultatele;
 - 3.5.4 Principalele mijloace propuse pentru implementarea proiectului (echipamentul, instrumentele etc.);
 - 3.5.5 Descrieți posibilele căi, metode de replicare a ideii de proiect.
-

4. REZULTATE PRECONIZATE

4.1 Impactul preconizat asupra grupurilor-țintă /beneficiarilor

Indicați (max. 200 de cuvinte) modalitatea în care proiectul va îmbunătăți:

4.1.1 Situația grupurilor-țintă /beneficiarilor.

4.2 Rezultate cantitative și calitative pe termen mediu și lung

(max. 300 de cuvinte).

4.2.1 Rezultate cantitative

Descrieți succint rezultatele cantitative obținute în urma implementării proiectului (de ex.: Eficiențizarea energetică a unei suprafețe de 200 mp a clădirii / Procurarea a 5 cazane pe peleți/lemn etc.)

4.2.2 Rezultate calitative

Descrieți succint rezultatele cantitative obținute în urma implementării proiectului (de ex.: creșterea calității prestării serviciilor prin instalarea echipamentelor inovative / creșterea numărului de persoane deservite etc.)

4.3 Efectele multiple

(max. 300 de cuvinte)

Descrieți posibilitățile de aplicare a rezultatelor proiectului, răspunzând la următoarele întrebări:

- Proiectul poate fi aplicat pe o arie geografică mai mare ?
- Rezultatele proiectului pot avea un impact pozitiv asupra unui mai mare număr de persoane din raion/regiune?
- Rezultatele proiectului pot declanșa un nou gen de activitate, care, să aibă, un impact benefic asupra dezvoltării raionului/regiunii?

4.4 Durabilitate proiectului (max 1 pag)

Delimitați următoarele trei dimensiuni ale durabilității:

4.4.1 Modalitatea de susținere/ alimentare financiară a proiectului după finalizarea lui (descrieți capacitatea de operare și de întreținere a investiției după finalizare)

4.4.2 Nivelul instituțional (Ce structuri vor fi create/îmbunătățite pentru a asigura desfășurarea activităților după finalizarea proiectului?).

4.5 Replicarea ideii de proiect

(max. 1 pagină)

Delimitați următoarele aspecte ale replicării ideii de proiect:

4.5.1 Definiți scara la care se poate replica ideea de proiect.

4.5.2 Definiți căile de replicare a ideii de proiect.

4.5.3 Identificați instrumentele principale care ar sprijini procesul de replicare a rezultatelor proiectului (granturi, credite, asistență tehnică, suport politic, instituțional, etc).

4.6 Informare și publicitate

(maximum ½ pagini)

Precizați măsurile pe care le veți lua pentru ca proiectul să fie popularizat/ cunoscut.

(Va fi inclusă, cel puțin, următoarea modalitate de informare și de publicitate: anunțurile în ziarele raionale / regionale și/sau locale privind demararea proiectului, finalizarea lui, în ultimul caz menționându-se rezultatele obținute).

B.5 Devizul general al proiectului

Cheltuieli	Unitate	Număr de unități	Cost unitar (în USD)	Costuri (în USD)
1. Lucrări de construcții				
1.1				
1.2				
...				
2. Servicii				
2.1				
2.2				
...				
3. Unități de transport specializate				
3.1				
3.2				
...				
4. Echipament și inventar.				
4.1				
4.2				
...				
5. Costuri de personal și operaționale / altele (a nu depăși 10 % din valoarea grantului)				
6. Total costuri ale proiectului				

NOTĂ:

Responsabilitatea deplină pentru veridicitatea informației financiare, prezentată în aceste tabele, îi revine beneficiarului. Confirmarea cofinanțării se va face prin Deciziile organelor de conducere corespunzătoare ale organizațiilor - aplicante.

Prețurile în cadrul proiectului vor fi la cota TVA 0%.

Nota explicativă a Devizului General al Proiectului:

- 1. Lucrări de construcții.** La acest articol al bugetului va fi inclusă suma conform documentației de proiect și în nota explicativă va fi indicat când a fost elaborat și data verificării proiectului de către instituția de stat în domeniu. În cazul când în cadrul unui proiect sunt mai multe obiecte propuse pentru a fi construite, fiecare obiect este inclus cu costul lui individual conform proiectului tehnic (1.1 obiectul x; 1.2 obiectul xx).
- 2. Servicii.** La acest articol aplicantul va descrie tipurile de servicii care urmează a fi achiziționate pe parcursul implementării proiectului, de exemplu: servicii de producerea a materialelor informative și de conștientizare, servicii de informare, servicii de consultanță etc.
- 3. Unități de transport specializate.** La acest articol vor fi incluse unitățile de transport specializat necesar (autospeciale pentru colectarea deșeurilor, tractoare, altele).
- 4. Echipament și inventar.** La acest capitol va fi inclus fiecare unitate de echipament propusă de a fi procurată în cadrul proiectului și necesitate utilizării lui în activitatea aplicantului. De asemenea, va fi descrisă necesitatea în procurarea programelor de operare soft. La acest articol vor fi incluse și procurarea inventarului pentru colectarea deșeurilor (containere, tomberoane, etc).

Anexa C. Listele de verificare și grilele de evaluare a proiectelor

C.1 Lista de verificare administrativă

ÎNAINTE DE A ÎNAINȚA PROPUNEREA DVS., VERIFICAȚI DACĂ FIECARE COMPONENTĂ ESTE COMPLETĂ ȘI DACĂ ACEASTA CORESPUNDE CRITERIILOR INDICATE:	Trebuie să fie completat de către aplicant		Trebuie să fie completat de către UMP	
	Da	Nu	Da	Nu
Denumirea proiectului				
1. A fost completat anume formularul de cerere de finanțare, publicat pentru această solicitare.				
2. Cererea de finanțare				
3. Există un exemplar original sau expediat prin e-mail				
4. Aplicantul și fiecare partener au completat și au semnat <i>Declarația de parteneriat</i> . Toate declarațiile sunt atașate (în caz dacă există). În cazul când nu aveți vreun partener, indicați: „Nu se aplică” (NA)				
5. Devizul General al Proiectului și nota explicativă este prezentată în formatul solicitat, este estimat în dolari SUA și este anexat				
6. Proiectul nu durează mai mult de 12 de luni (durată maximă permisă)				
7. Declarația aplicantului a fost completată și semnată				

C.2 Grila de evaluare administrativă a eligibilității proiectului

Grila de evaluare a notelor conceptuale

Titlul proiectului	
---------------------------	--

Întrunirea condițiilor eliminatorii

A fost respectată data limită de prezentare a notei conceptuale?	Da =	Următoarea întrebare
	Nu =	Eliminatoriu
Aplicantul este eligibil? (conform punctului 3.1.1 din Ghidul solicitantului)	Da =	Următoarea întrebare
	Nu =	Eliminatoriu
Nota conceptuală a fost depusă conform formularului solicitat în Apel?	Da =	Următoarea întrebare
	Nu =	Eliminatoriu
	Nu =	Eliminatoriu
Propunerea se încadrează în obiectivele apelului de proiecte și mecanismul de realizarea a acțiunilor în contextul adaptării la schimbările climatice ?	Da =	Evaluarea conform criteriilor
	Nu =	Eliminatoriu

Punctaj acumulat conform criteriilor de evaluare

Nr.	Criteriu	Punctaj
1. Relevanța proiectului pentru atingerea obiectivelor strategice naționale de adaptare la schimbările climatice (conform secțiunii “ <i>Relevanța și impactul proiectului</i> ” din nota conceptuală)		
	<ul style="list-style-type: none"> Relevanța proiectului este demonstrată, cu referințe clare la nivelul de realizare a obiectivele strategiei naționale de adaptare la schimbările climatice, precum și la necesitățile/dificultățile atestate în raionul și sectorul respectiv 	4
	<ul style="list-style-type: none"> Relevanța proiectului a fost declarată fără o justificare clară, totuși, aceasta pare rezonabilă 	2
	<ul style="list-style-type: none"> Relevanța nu a fost indicată sau este vădit nejustificată 	0
2. Sunt produsele și rezultatele acestui proiect definite explicit și vizează acestea un grup-țintă clar? (Conform secțiunilor “ <i>Rezultatele proiectului</i> ” și “ <i>Potențialii beneficiari ai proiectului</i> ” din nota conceptuală)		
	<ul style="list-style-type: none"> Produsele/rezultatele sunt clar specificate în termeni de calitate și cantitate și urmează logica activităților propuse contribuind deplin la realizarea obiectivelor de adaptare la schimbările climatice a proiectului. Beneficiarii sunt clar identificați. 	5
	<ul style="list-style-type: none"> Rezultatele sunt relativ clar specificate și urmează logica activităților, totuși acestea nu sunt măsurabile. Beneficiarii sunt nu sunt clar identificat, dar nu este cuantificat. 	3
	<ul style="list-style-type: none"> Rezultatele sunt vagi sau nu sunt menționate și nu rezultă logic din activitățile propuse. 	1
3. Potențialul de replicare a proiectului		
	<ul style="list-style-type: none"> Proiectul poate fi aplicat pe o arie geografică mai mare 	+2
	<ul style="list-style-type: none"> Rezultatele proiectului pot declanșa un nou gen de activitate, care va avea un impact benefic asupra dezvoltării raionului prin realizarea măsurilor de adaptare la schimbările climatice 	+2
	<ul style="list-style-type: none"> Implementarea proiectului poate atrage investiții suplimentare 	+2
	<ul style="list-style-type: none"> Acest proiect este complementar sau creează sinergii cu alte proiecte propuse în cadrul acestui Apel sau implementate de către beneficiar 	+2

4. Existența parteneriatelor		
	<ul style="list-style-type: none"> • Proiectul are mai mulți parteneri și/sau asociați și fiecare are un rol bine definit în proiect 	4
	<ul style="list-style-type: none"> • Proiectul include mai mulți parteneri și/sau asociați, însă rolul acestora în proiect nu este bine definit 	2
	<ul style="list-style-type: none"> • Proiectul nu include parteneri și/sau asociați 	0
5	Fezabilitatea (sociala, economica, financiara, de mediu etc.) de implementare a proiectului	

Punctaj maxim posibil – 13

Punctaj minim posibil – 1

Comisia de Evaluare de pe lângă Ministerul Mediului
Grila de evaluare a propunerilor de proiect

Titlul proiectului	
--------------------	--

Punctaj acumulat conform criteriilor de evaluare

Nr.	Criteriu	Punctaj
1. Contribuția proiectului la realizarea obiectivelor strategiei de adaptare la schimbările climatice		
	<ul style="list-style-type: none"> Proiectul este coerent legat de obiectivele strategice naționale de adaptare la schimbările climatice 	3
	<ul style="list-style-type: none"> Proiectul este elaborat pornind de la prioritățile strategice naționale de adaptare la schimbările climatice însă nu dovedește un aport sporit la atingerea obiectivelor 	2
	<ul style="list-style-type: none"> Legătura dintre proiect și obiectivele strategice naționale de adaptare la schimbările climatice este ambiguă sau lipsește 	1
2. Metodologia de implementare a proiectului		
	<ul style="list-style-type: none"> Obiectivele proiectului sunt clare și pot fi atinse în perspectiva realizării proiectului. Activitățile proiectului sunt clar identificate și detaliate și strâns corelate în cadrul planului de acțiuni și a membrilor echipei. Rezultatele proiectului și indicatorii de realizare sunt corelați cu obiectivele apelului de propunere de proiecte și realizează măsuri de adaptare la schimbările climatice. Sunt identificate mecanisme adecvate de gestionare a riscurilor. 	5
	<ul style="list-style-type: none"> Obiectivele proiectului pot fi parțial atinse în perspectiva realizării proiectului. Activitățile proiectului sunt identificate și detaliate și parțial corelate cu planul de acțiuni. Rezultatele proiectului și indicatorii de realizare sunt parțial corelați cu obiectivele apelului de propunere de proiecte și realizarea măsurilor de adaptare la schimbările climatice. Mecanismele de gestionare a riscurilor lipsesc sau sunt ineficace. 	3
	<ul style="list-style-type: none"> Obiectivele proiectului nu sunt realiste. Activitățile proiectului sunt identificate dar nu sunt corelate cu planul de acțiuni. Nu sunt întru totul clare responsabilitățile membrilor echipei de proiect. Rezultatele proiectului și indicatorii de realizare sunt slab corelați cu obiectivele apelului de propunere de proiecte și nu realizează măsuri de adaptare la schimbările climatice. Nu au fost identificate riscuri sau mecanisme de gestionare a acestora. 	1
3. Durabilitatea proiectului după încetarea finanțării		
	<ul style="list-style-type: none"> Solicitantul demonstrează capacitate financiară și capacitatea resurselor umane de a asigura menținerea, întreținerea și funcționarea investiției. 	2
	<ul style="list-style-type: none"> Solicitantul demonstrează capacitate financiară relativă de a asigura menținerea, întreținerea și funcționarea investiției. 	1
	<ul style="list-style-type: none"> Solicitantul nu demonstrează sau dispune de capacitate financiară limitată de a asigura menținerea, întreținerea și funcționarea investiției. 	0
4. Cofinanțarea proiectului din alte surse		
	<ul style="list-style-type: none"> Cofinanțare confirmată de peste 50 la sută din valoarea proiectului 	3
	<ul style="list-style-type: none"> Cofinanțare confirmată de la 20 pînă la 50 la sută din valoarea proiectului 	2
	<ul style="list-style-type: none"> Cofinanțare confirmată de 20 la sută din valoarea proiectului 	1

5. Gradul de pregătire/maturitate a propunerii de proiect		
	<ul style="list-style-type: none"> Gradul de pregătire a proiectului permite demararea imediată a implementării proiectului (solicitantul dispune de toate autorizațiile și a prezentat toată documentația (inclusiv tehnică, după caz) necesară. 	4
	<ul style="list-style-type: none"> Gradul de pregătire a proiectului permite demararea implementării proiectului în maxim 1 lună (solicitantul a prezentat majoritatea documentației (inclusiv tehnice, după caz) necesară. 	2
	<ul style="list-style-type: none"> Gradul de pregătire a proiectului nu permite demararea implementării proiectului în cel puțin 3 luni (lipsește majoritatea documentației, inclusiv tehnice, după caz). 	0
6. Fezabilitatea implementării		
	<ul style="list-style-type: none"> Proiectul demonstrează un grad înalt de fezabilitate, beneficiile economice și sociale fiind majore, expuse clar și argumentat 	2
	<ul style="list-style-type: none"> Proiectul nu demonstrează un grad înalt de fezabilitate, iar beneficiile economice și sociale nu sunt estimate 	0

Punctaj maxim posibil – 16

Punctaj minim posibil – 3

Obiectivul general al proiectului	Activitate	Buget estimat	Buget disponibil	Buget executat	Progresul de realizare a obiectivului

Anexa E. Cadrul Legal și de politici în contextul adaptării la schimbările climatice

Cadrul legal și de politici

Cadrul legal în contextul adaptării la schimbările climatice este constituit din prevederile documentelor internaționale și naționale, precum și a unui șir de tratate și acorduri internaționale la care Republica Moldova este parte semnatară. În acest context, ierarhizarea cadrului legal și de politici arată astfel:

- **Directive, regulamente ale UE, tratate / acorduri internaționale, alte documente:**
 - a. Acordul de Asociere dintre Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele sale membre, pe de o parte, și Republica Moldova, pe de altă parte:

Acordul de Asociere UE - Republica Moldova reprezintă un tratat internațional, care creează un cadru de cooperare în domenii precum comerțul, politica de securitate și cultură. Totuși, aceasta este mai mult decât o simplă cooperare. Acordul de Asociere va permite de a construi o integrare mai profundă atât din punct de vedere politic, cât și economic dintre țara noastră și UE. **Titlul IV „Cooperarea în sectorul economic și alte sectoare”, Capitolul 17: „Acțiunile climatice”,** stabilesc că cooperarea va promova măsuri la nivel intern, regional și internațional, inclusiv în domeniile:

- atenuării schimbărilor climatice;
- adaptării la schimbările climatice;
- comercializării dioxidului de carbon;
- cercetarea, elaborarea, demonstrarea, aplicarea și difuzarea tehnologiilor cu emisii reduse de dioxid de carbon și de adaptare sigure și durabile;
- integrarea considerentelor legate de climă în politicile sectoriale; și sporirea nivelului de sensibilizare, educare și instruire.

De asemenea, prezentul document cuprinde, printre altele, elaborarea și implementarea unui șir de acte de reglementare și de politici:

- strategiei generale cu privire la climă și planului de acțiuni pentru atenuarea pe termen lung și adaptarea la schimbările climatice;
- evaluărilor vulnerabilității și adaptării;
- strategiei naționale de adaptare la schimbările climatice;
- strategiei de dezvoltare cu emisii reduse de dioxid de carbon;
- măsurilor pe termen lung pentru reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră;
- măsurilor de pregătire pentru comercializarea dioxidului de carbon;
- măsurilor de promovare a transferului de tehnologii pe baza evaluării necesităților de tehnologie;
- măsurilor de integrare a considerentelor legate de climă în politicile sectoriale.

Astfel, reieșind din prevederile acestui document, Republica Moldova urmează să integreze considerentele legate de schimbările climatice în toate politicile sectoriale vulnerabile. Din care motiv, totalitatea acțiunilor și reformelor planificate în cadrul autorităților publice centrale și locale trebuie să prevadă și măsuri de diminuare a efectului schimbărilor climatice.

b. Obiectivele de Dezvoltare ale Mileniului pentru Republica Moldova pînă în anul 2015:

Declarația Mileniului, adoptată în septembrie 2000 la Summit-ul Mileniului, de 191 țări, printre care și Republica Moldova, fixează Obiectivele de Dezvoltare a mileniului. Declarația este unica agendă globală în domeniul dezvoltării asupra căreia există un acord la cel mai înalt nivel între majoritatea statelor lumii. În Republica Moldova, monitorizarea realizării prevederilor acestui document ține de competența Guvernului. Aspectele de mediu, sunt prevăzute prin obiectivul 7: „Asigurarea durabilității mediului”. Acesta face referire la faptul că populația săracă are, de cele mai multe ori, acces limitat la apă și aer curat, esențiale pentru sănătate. În același timp, populația săracă este cea mai afectată de pe urma schimbărilor climatice și a degradării mediului, fiind dependentă de resursele naturale cum ar fi cherestea, recoltele din agricultură, combustibil și minerale. Pentru țările în curs de dezvoltare, utilizarea rațională a resurselor naturale este esențială pentru dezvoltarea durabilă. Pentru monitorizarea acestui obiectiv au fost stabiliți următorii indicatori:

- Integrarea principiilor dezvoltării durabile în politicile și programele țării și reducere degradării resurselor naturale;
- Reducerea în jumătate, către anul 2015, a numărului de persoane fără acces durabil la surse sigure de apă;
- Reducerea în jumătate, către anul 2015, a numărului de persoane fără acces sigur la sistemele de canalizare și salubritate îmbunătățite.

Cadrul de reglementare național:

a. Programul de activitate al Guvernului pentru anii 2013-2014:

Programul de activitate al Guvernului „Integrarea Europeană: Libertate, Democrație, Bunăstare” oferă cadrul politicilor de guvernare a Republicii Moldova. Compartimentul XII „Protecția mediului”, punctula „Schimbările climatice și valorificarea resurselor naturale” prevede un șir de activități cu privire la obiectivele de guvernare în domeniu și a acțiunilor prioritare. Adoptarea acestui document stabilește obiectivele prioritare cu privire la activitățile Guvernului pentru perioada mandatului, iar obiectivele de guvernare identificate sunt următoarele:

1. Asigurarea unui cadru adecvat pentru protecția mediului și utilizarea durabilă a resurselor naturale;
2. Reducerea impactului negativ al activității economice asupra mediului, resurselor naturale și sănătății populației;
3. Dezvoltarea infrastructurii de mediu;
4. Creșterea nivelului de informare, educație și cultură ecologică a cetățenilor.

În contextul realizării prezentului document, Guvernul Republicii Moldova a elaborat Planul de acțiuni al Guvernului pentru perioada 2013-2014 (aprobat prin HG nr. 164 din 05.03.2014), care prevede și realizarea angajamentelor față de partenerii de dezvoltare. El stabilește acțiunile prioritare de realizare a obiectivelor, instituțiile responsabile, termenul limită și indicatorii de rezultat.

b. Strategia de adaptare la schimbarea climei a Republicii Moldova:

Strategia de adaptare la schimbarea climei este un document, care urmează să asigure situația în care dezvoltarea socială și economică a Republicii Moldova să devină rezilientă (rezistentă la

șoc) față de impactul schimbărilor climatice de viitor. De asemenea, Strategia susține realizarea obiectivelor globale în acest aspect, stabilite de către Convenția-cadru a Organizației Națiunilor Unite cu privire la schimbarea climei la care Republica Moldova este Parte (Hotărârea Parlamentului nr. 404-XIII din 16 martie 1995 „Pentru ratificarea Convenției-cadru a Organizației Națiunilor Unite cu privire la schimbarea climei”). La fel, aceasta prevede crearea cadrului național strategic necesar pentru funcționarea mecanismului prin intermediul căruia Republica Moldova va putea primi suportul internațional specific pentru țările în curs de dezvoltare, oferit de către țările industrial dezvoltate prin intermediul mecanismelor financiare a Convenției-cadru a Organizației Națiunilor Unite cu privire la schimbarea climei.

În mod specific, Strategia susține direct următoarele priorități și obiective specifice de sector expuse în Programul de activitate al Guvernului:

- Asigurarea unui cadru adecvat pentru protecția mediului și utilizarea durabilă a resurselor naturale;
- Reducerea impactului negativ al activității economice asupra mediului, resurselor naturale și sănătății populației;
- Implementarea unui set de măsuri orientate spre diminuarea riscurilor în cazul dezastrelor;
- Sensibilizarea și informarea cetățenilor Republicii Moldova privind protecția împotriva calamităților;
- Modernizarea sectorului agricol și diminuarea dependenței acestuia de factorii climatici adversi;
- Stoparea degradării resurselor funciare prin modernizarea și extinderea sistemului de îmbunătățiri funciare;
- Creșterea responsabilității cetățenilor pentru propria sănătate, prevenirea factorilor de risc, protejarea și promovarea sănătății.

c. Comunicările Naționale ale Republicii Moldova Unu, Doi și Trei:

Comunicările Naționale reprezintă rapoarte naționale ale Republicii Moldova cu privire la punerea în aplicare a Convenției – cadrul a Organizației Națiunilor Unite privind Schimbarea climei, a cărei obiectiv final este stabilizarea concentrației de gaze cu efect de seră în atmosferă la un nivel care să împiedice orice perturbare antropică periculoasă a sistemului climatic. *Comunicarea Națională* este elaborată în conformitate cu „Ghidul pentru elaborarea comunicărilor naționale ale țărilor incluse în anexa I a Convenției”, adoptat la Conferința Părților (Geneva, 1996) și ulterior conform aprobării unui nou „Ghidul pentru elaborarea comunicărilor naționale ale țărilor neincluse în anexa I a Convenției” adoptat la Conferința părților (New Delhi, 2002). Elementele de bază ale conținutului *Comunicării Naționale* sunt informațiile cu privire la emisiile și absorbțiile de gaze cu efect de seră, precum și detalii cu privire la angajamentele părții care dorește să pună în aplicare prevederile Convenției. Documentele menționate conțin informații cu privire la circumstanțele naționale, evaluarea vulnerabilității, resurse financiare și transfer de tehnologie, precum și educație, formare și sensibilizare a opiniei publice. Documentele trebuie să prezinte date exacte, coerente și comparabile la nivel internațional privind emisiile de GES, care sunt esențiale pentru comunitatea internațională, care urmează să identifice măsurile cele mai potrivite pentru a combate schimbările climatice, și în cele din urmă pentru a atinge obiectivul Convenției. Prezentarea informațiilor relevante cu privire la cele mai eficiente metode de reducere a

emisiilor și de adaptare la efectele negative ale schimbărilor climatice contribuie, de asemenea, la dezvoltarea durabilă la nivel mondial. Fiecare *Comunicare Națională* reprezintă obiectul unei revizuirii profunde, astfel, pînă în prezent, Republica Moldova a elaborat trei astfel de documente:

- Prima Comunicare Națională a fost elaborată în perioada anilor 1998 – 2000 și reprezintă un inventar național al gazelor cu efect de seră pentru perioada 1990 – 1998;
- Comunicarea Națională Doi a Republicii Moldova, elaborată în perioada anilor 2005 – 2009;
- Comunicarea Națională Trei a Republicii Moldova, elaborată în perioada 2010 – 2013.